

Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

P O S U D E K
oponenta diplomové práce

Jméno a příjmení studenta: Aneta Váchová

Název práce: Dědické tituly – právní úprava v České republice a ve Francii

Jméno a příjmení oponenta: doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

Práce vyhodnocena IS jako originální (tj. shoda <5%)

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autorka zvolila s ohledem na rekonfiguraci soukromého práva poměrně ještě aktuální téma, které zasluhuje hlubší pozornost odborné veřejnosti, resp. nové úhly pohledu. Téma práce je zvoleno tak, aby autorka evolutivně předestřela jednotlivé dědické tituly se zřetelem k jejich genezi a následným legislativním peripetiím, a to vždy v komparaci s právní úpravou Francie. Svou prací se tak dotkla hned několika diskutovaných problémů souvisejících s platnou právní úpravou závěti, zákonného dědění a dědické smlouvy. V úvodu práce nicméně postrádám jasné vymezení cílů a výzkumných tezí a rovněž absentují zvolené metody práce a přístupu. V práci samé je nakonec uplatněna deskriptivně-kompilační metoda, která se stala dominantním přístupem. Domnívám se, že je to zčásti způsobenou volbou tématu, které se mi jeví jako mimořádně široké, kdy každý jednotlivý dědický titul by v analýze vydal na disertační práci, natož v komparaci se zahraniční právní úpravou. Stanovený rozsah tak nutí autorku k výkladu, který působí zjednodušeně, stručně a neproblematicky. V práci rovněž překvapivě nenacházím práci s žádnou relevantní judikaturou (jeden rozsudek ESLP nepočítám), která jistě na obou stranách (ČR i Francie) existuje. Velmi přínosné a zajímavé jsou naopak pasáže věnované Francii a francouzské úpravě. Mám za to, že by bývalo přínosnější, kdyby se autorka věnovala celistvě a systematicky jen francouzské úpravě a představila podrobněji (v doktríně i judikatuře) jednotlivé francouzské dědické tituly, neboť ve stanoveném rozsahu tak mohla učinit opět do značné míry jen povšechně. Projevuje se to např. tak, že autorka se omezí jen konstatování holého faktu bez dalších souvislostí – srov. str. 34 – kdy autorka uvádí, že „po smrti zůstavitele mohou dědicové žádat v zákonem stanovených případech soudní zrušení závěti (l'annulation judiciaire)“; čtenář se ovšem ani náznakem nedozví ve kterých případech.

2. Logická struktura a členění diplomové práce:

Text (122 tis. znaků včetně úvodu a závěru) je vcelku přehledně a jasně členěn, jeho struktura je logická, jednotlivé výklady na sebe souvisle navazují. I další vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinárním přístupům, zejména je respektováno předepsané členění pro odborný text, tj. úvod do problematiky, shrnutí dosavadního stavu poznání a odborné diskuse nad problémem, stručný rozbor judikatury a další teoretická východiska, nakonec závěr a úvahy de lege ferenda. Práce je rozdělena do 5 kapitol, kdy první kapitola usiluje o základní charakteristiku dědického práva a předpokladů dědické sukcese na pozadí vybraných zásad soukromého, resp. dědického práva, popisuje jejich účel, využití a funkci. Druhá až čtvrtá kapitola představují vlastní popis právní úpravy dědických titulů de lege lata v komparaci s Francií. Zvláště se zabývá závětí, dědickými třídami, jakož i dědickou smlouvou. Pátá kapitola je věnována zhodnocení platné úpravy a úvahám de lege ferenda.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu byl použit relativně dostatečný počet bibliografických pramenů (českých), které autorka správně uvádí a na konkrétních místech vždy cituje v souladu s citační normou. Poznámkový aparát je rovněž adekvátní a nic mu nevytýkám. Výběr literatury a pramenů základna je reprezentativní a zahrnuje relevantní tituly naší nauky. Pokud jde o francouzskou literaturu, jeví se mi práce se dvěma (stěžejními) knižními zdroji (Grimaldi, Malaurie) přeci jen málo přesvědčivá.

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava diplomové práce

Jazyková i stylistická úroveň práce je celkem dobrá. V práci jsem neshledal žádných podstatných gramatických chyb ani stylistických nedostatků. S právní terminologií je v zásadě pracováno správně. Pojem žaloba na snížení pořizení nepůsobí příliš srozumitelně. K drobnému přehlédnutí, překlepům či absenci interpunkce došlo spíše výjimečně (str. 19 – více osobám; str. 20 – zletilí nepominutelní dědicové; str. 29- jedním z hlavních dědických titulů; str. 49- mezi manželi připouštít).

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy de lege ferenda)

U ústní obhajoby by se mohla autorka rovněž blíže vyjádřit k:

- str. 6 – jaké jsou účinky v hmotném právu Francie domněnky nezávěstnosti (présomption d'absence)? A jak vypadá „soudem konstatována právní domněnka nezávěstnosti“? Mám za to, že soud konstatuje obvykle nezávěstnost, nikoli domněnku coby právní konstrukt, ale je možné, že jsem mylně porozuměl textu autorky.
- str. 8 a str. 48 – jde opravdu o ručení (tj. akcesorický a subsidiární závazek) za dluhy?
- str. 9 – mám za to, že došlo k zásadní reformě organizace soudů ve Francii s účinností od 1. 1. 2020 a tzv. TGI již dále neexistují. (le 1er janvier 2020, les tribunaux d'instance et de grand instance fusionnent pour créer une porte d'entrée unique à la justice : le tribunal judiciaire. Une transformation en profondeur du fonctionnement des juridictions qui s'accompagne du maintien de l'ensemble des sites. <http://www.justice.gouv.fr/le-ministere-de-la-justice-10017/reforme-de-lorganisation-judiciaire-32855.html>)
- str. 33 – jaký je tedy skutečný rozdíl mezi holografní závětí a mezinárodní závětí, když i holograf lze sepsat v jakémkoliv jazyce? Z autorčina textu jednoznačné odlišující znaky neplnou.
- jak je míněna věta, že „zřejmě českým specifikem jsou také zásady dědického práva“?
- str. 51 – kdo je míněn termínem odborný laik? Mám za to, že je člověk buď odborníkem, anebo laikem.

6. Odborná kvalita zpracování tématu diplomové práce

Práce prokazuje – s výhradami uvedenými výše - jinak dobré a utříděné znalosti vybrané hmotněprávní problematiky podpořené znalostmi související procesní problematiky. Práce tak splňuje požadavky kvalifikační práce tohoto stupně.

Závěr:

Předložená práce prokázala relativní samostatnost při zpracovávání nelehkého tématu, schopnost zorientovat se v zákonné úpravě, do jisté míry i doktríně. Své dílčí kritické poznámky a náměty jsem vyjádřil výše v posudku. Práci proto doporučuji k ústní obhajobě s hodnocením **velmi dobře/dobře**.

Datum: 29. 7. 2020

Podpis oponenta diplomové práce
doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.